

СТАНОВИЩЕ

от проф. Пенка Ангелова Мончева, д-р, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, Биологически факултет, член на научно жури, определено със заповед № РД-38-556/27.07.2018 г. на Ректора на СУ «Св. Кл. Охридски»

по конкурс за професор по 4.3 Биологически науки (Вирусология – молекулярна вирусология), обявен в ДВ бр. 44/29.05.2018 г за нуждите на Биологически факултет при СУ „Св. Кл. Охридски“ – катедра «Обща и приложна хидробиология»

кандидат по конкурса: доц. д-р Стоян Ангелов Шишков

1. Биографични данни за кандидата

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“, обявен от СУ „Св. Кл. Охридски“ за нуждите на Лаборатория „Вирусология“ към Биологически факултет единствен кандидат е доц. д-р Стоян Шишков. Всички документи във връзка с конкурса са изготвени прецизно и пълно, съгласно изискванията на законовите норми.

Доц. Шишков е роден през 1960 г. През 1985 г завършва висшето си образование по специалност “Молекулярна и функционална биология” в Биологически факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“. В периода 1985-1986 г. работи като биолог-специалист в същия факултет, след което е зачислен за редовен докторант в Института по микробиология на БАН. От 1989 до 1991 г е биолог-специалист в същия институт. През 1991 г защитава докторска дисертация и придобива научната степен „доктор“. От 1991 г до момента той е последователно ст. асистент, гл. асистент и доцент в Лаборатория „Вирусология“ на Биологически факултет при СУ. Доц. Шишков има приблизително 35 години трудов стаж по специалността.

2. Характеристика на учебно-преподавателската дейност на кандидата

2.1. Аудиторна и извънаудиторна дейност

За последните пет години средногодишната обща учебна заетост на доц. Шишков възлиза на 584 часа, а аудиторната за същия период – на 442 часа, надхвърляща значително изискващата се в СУ. Преподавателската активност на доц. Шишков е свързана с извеждането на лекционни курсове по задължителни и избираеми дисциплини в двете степени на обучение в Биологически факултет. В ОКС „бакалавър“ той изнася лекции по Молекулярна вирусология (за специалност “Молекулярна биология”), Вирусология (специалност “Биотехнологии” – редовно и задочно обучение), Вирусология (специалност “Биология и химия”), вирусологичния модул от курсовете по Микробиология с вирусология (специалности “Биология” – редовно и задочно обучение, „Биология и английски език“, „Биология и химия“ и „География и биология“). В ОКС „магистър“ извежда лекционни курсове по Вирусна репликация, Медицинска вирусология, Терапия и профилактика на вирусните болести, Туморни вируси, Фаги и лизогения (магистърска програма „Вирусология“), Принципи на вирусната репликация и Клетъчни патогени (магистърска програма „Клетъчна биология“) и вирусологичния модул в Микробиология с вирусология за специалност „Фармация“ към Химическия факултет на СУ. Вижда се, че преподавателската ангажираност на доц. Шишков се характеризира с обемност и разнообразие.

2.2. Работа със студенти

Под научното ръководство на доц. Шишков дипломни работи са защитили 21 студента. Като преподавател по Микробиология в съвместни курсове с доц. Шишков искам да подчертая големия интерес на студентите към водените от него дисциплини, както и участието на много студенти в извънаудиторна работа в ръководената от него лаборатория, което е положителна оценка за качествата му на преподавател.

3. Изследователска дейност

3.1. Обща характеристика на научните трудове

Доц. Шишков има 64 научни труда (4 публикации, свързани с получаване на степен „доктор“ и 1 автореферат; 32 – свързани с получаване на звание „доцент“) и 101 участия в международни и национални научни форуми (2 – свързани с получаване на степен „доктор“ и 57 – свързани със

званието „доцент“). За участие в настоящия конкурс за професор, доц. Шишков е представил 27 научни публикации, 15 от които са публикувани в списания, реферирани в Web of Science, Scopus или в списания с импакт фактор/импакт ранг SJR; 2 публикации, които не са публикувани в гореспоменатата категория списания, но са цитирани в такива; 6 публикации – в нереферирани списания и без импакт фактор/ранг; 3 – в сборници от международни форуми, отпечатани в пълен текст и 1 – в книга. Само 3 публикации са отпечатани на български език, останалите 24 – на английски. Всички статии на кандидата са в съавторство. Част от публикациите са публикувани в авторитетни списания в научната област, в която работи (*Antiviral Research, Phytochemistry Reviews, Industrial Crops and Products, Amino acids*). Общият импакт фактор на научните публикации е 13.706, а SJR – 6.583. Приложен е списък с 42 участия в научни форуми (26 международни, 6 – национални с международно участие и 10 – национални).

3.2. Характеристика на научната дейност на кандидата

Научните изследвания на доц. Шишков са в областта на експерименталната и медицинска вирусология и тематично обхващат 4 научни направления: (i) Скрининг на природни продукти за антивирусна активност; (ii) Изследване на нови синтетични съединения за наличие на противохерпесен ефект; (iii) Комбинирано действие на вирусни инхибитори; (iv) Медицинска вирусология. Първите две направления обхващат най-голям брой научни публикации като всяко от тях е представено в 24 публикации. Проблеми от направлението „Медицинска вирусология“ са обхванати в 13 публикации.

Научните публикации, на чиито съавтор е доц. Шишков са оценени от научната общност чрез получените цитати. Цитирани са 21 от неговите публикации, а броят на цитиранията е 232 (164 в Scopus и в списания с импакт фактор и импакт ранг SJR; 13 в книги, 6 – в дисертации, а останалите в издания, които не се реферират или са без импакт фактор/ранг).

3.3. Характеристика и оценка на приносите

Чрез научните изследвания на доц. Шишков са постигнати резултати, които имат приносен характер. В приложената от кандидата справка за приносите те са разделени на две групи – такива с научно-фундаментален характер и такива с приложен характер. Доц. Шишков е формулирал редица приноси по научните направления, в които са провеждани изследвания, които приемат напълно. Приносите, свързани с първото научно направление, в което доц. Шишков работи биха могли да се обединят така: В търсенето на нови подходи за лечението на вирусните инфекции е изследван голям брой екстракти, техни фракции и активни вещества, изолирани от висши и нисши растения, безгръбначни животни и микроорганизми за антивирусно действие срещу широк набор от вирусни щамове, като едновременно с това са изследвани и механизмите на тяхното действие. Редица от изследванията се правят за първи път. Получените резултати разкриват потенциал за разработване на противовирусни препарати с приложение в хуманната медицина. По второто направление от неговата научна дейност е изследвано антивирусното действие срещу различни щамове херпесни вируси на синтетичен препарат, на комплекси на цинк с пиколинова и аспарагинова киселина и на кобалт с аминокиселини и D-аминозахари, на ацикловир и други нуклеозидни аналози, както и новосинтезирани естери на ацикловир с тиазолсъдържащи аминокиселини и оксазолсъдържащ глицин и на Zn/Ag съединение. За някои от тях е установен механизмът на инхибиране на репликацията на вирусите. Изследвано е антивирусното действие по отношение на Вирус херпес симплекс тип I и Вируса на псевдобеса на комбинираното прилагане на ацикловир с различни нуклеозидни аналози, като повечето от изследванията са провеждани за първи път. Изследванията в областта на медицинската вирусология също имат приносен характер, като много важно е откриването за първи път в България с молекулярни методи на Torgue Tepo вирусите. Чрез молекулярни методи е проучено значението на парвовирус B19 като фактор за развитие на анемичен синдром при бременност, както и значението на същия вирус, полиомни вируси, цитомегаловирус, вируса на рубеолата и аденовируси в предизвикването на аборт. Като приноси с приложен характер се отнасят резултатите от проучването на противовирусното действие срещу херпесни вируси на екстракти от *Lamium album*, на базата на което е разработен козметичен антихерпесен препарат „Антихерп“. На базата на разработки, проведени преди придобиване на званието „доцент“ доц. Шишков е съавтор на два патента.

3.4. Научно ръководство на докторанти

Доц. Шишков е бил научен ръководител на двама успешно защитили докторанти.

4. Проектна дейност

Доц. Шишков има богата проектна дейност. Представеният списък съдържа 31 проекта, 9 от които са реализирани преди избора му за доцент. Пет от проектите, в които той е участвал като член на колектива са международни, 9 са финансирани от ФНИ на МОН, като на 3 от тях той е ръководител. Финансирани от ФНИ на СУ «Св. Климент Охридски» са 16 проекта, на 14 от които доц. Шишков е ръководител, а 1 проект е финансиран от ФНИ на Медицински университет, където той е бил член на колектива.

5. Организационна и административна дейност

Доц. Шишков има много сериозна организационна и административна ангажираност в рамките на Университета и факултета и извън тях, което показва неговата съпричастност към проблемите на институцията в която работи. От 1993 г и до момента той е член на Общото събрание на СУ, от 2004 г е член на Академичния съвет на СУ и на ФС на Биологически факултет. От 2006 г е ръководител на Магистърска програма «Вирусология», а от 2010 г е ръководител на Лаборатория «Вирусология». В периода 2012-2016 г е зам. декан на БФ по учебната дейност, а от 2016 г е декан на факултета. От 2017 г е член на научния съвет на Института по микробиология на БАН. Член е на Съюза на учените в България. Участва като член на Организационните комитети на 5 научни форуми.

6. Заключение

Доц. Шишков има много богата учебна дейност в рамките на Биологически факултет, която го характеризира като много добър лектор, който поддържа интереса на студентите към науката Вирусология. Научната му продукция в областта на експерименталната и медицинска вирусология съдържа фундаментални и приложни приноси и е оценена от научната общност чрез немалкото цитирания. Има богата проектна дейност и изключително висока организационна и административна заетост в рамките на СУ и БФ и извън тях, показваща неговата съпричастност към живота на институцията, в която работи. Той е утвърден университетски преподавател и учен, който се ползва с уважението на колеги и студенти. Предвид Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в РБългария, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на СУ «Св. Кл. Охридски» и препоръките на Биологически факултет, както и въз основа на всичко посочено по-горе, убедено считам, че доц. д-р Стоян Ангелов Шишков притежава всички качества и отговаря напълно на условията за заемане на академичната длъжност «професор» по 4.3. Биологически науки (Вирусология – молекулярна вирусология) и препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да му присъдят тази длъжност единодушно.

10.10.2018 год.

Подпис:

(проф. д-р Пенка Мончева)